

AK PARTİ

AK PARTİ TÜRK DEVLETLERİ İLE İLİŞKİLER BAŞKANLIĞI

TANITIM KİTAPÇIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

AK PARTİ TÜRK DEVLETLERİ İLE İLİŞKİLER BAŞKANLIĞI

AK PARTİ
TÜRK DEVLETLERİ İLE İLİŞKİLER
BAŞKANLIĞI

TANITIM KİTAPÇIĞI

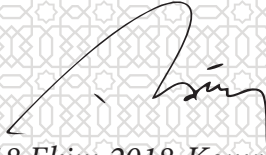

AK PARTİ TÜRK DEVLETLERİ İLE İLİŞKİLER BAŞKANLIĞI

“Biz Adriyatik’ten Çin Seddi’ne ulaşan
300 milyonluk büyük bir aileyiz”

Recep Tayyip ERDOĞAN

18 Ekim 2018-Komrat

“Bizler, Doğu’nun bilgeliğiyle Batı’nın dinamizmini birleştiren köklü bir medeniyetin taşıyıcılarıyız. Bu mirası korumak ve gelecek nesillere aktarmak bizim en büyük görevimizdir.”

Recep Tayyip ERDOĞAN

21 Mayıs 2025

*Türk Devletleri Teşkilatı Gayriresmî Zirvesi
Budapeşte*

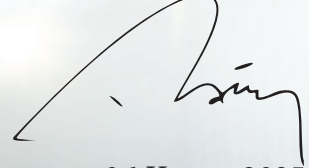

BİZE GELİYEN GELECEK

*“Ortak alfabemiz geleceği birlikte inşa
etmemizin de nişanesidir”*

Recep Tayyip ERDOğAN

06 Kasım 2025

*Türk Devletleri Teşkilatı 11. Devlet ve Hükümet
Başkanları Zirvesi
Bişkek*

SUNUŞ

Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Türk Dünyası vizyonunun ve iradesinin somut göstergesi olan Türk Devletleri ile İlişkiler Başkanlığının kuruluş amacı Türk Dünyası'nın istenen birlikte-lik ve bilince kavuşması, sevinç ve tasada varlığını hissettirmesi ve Türk devletlerinin siyasi, iktisadi, kültürel fırsatları neticeye çevirerek dünya yönetim sahnesinde etkilerini artırmasıdır.

Elbette ilk olarak ortak bir çatı altında buluştuğumuz sekiz Türk devlet; Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Macaristan, Özbekistan, Türkmenistan, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti. Sonra akraba ve soydaş topluluklar... Biz Altaylardan Akdeniz'e, Hazar'dan Balkanlar'a uzanan ve 300 milyona yaklaşan büyük bir aileyiz.

Türk Dünyası, tarihi birikimi, köklü medeniyeti, demografisi ve zengin kaynakları ile büyük bir potansiyeli barındırmaktadır. Bugün elde edilen kazanımlarla birlikte değerlendirildiğinde Türk Devletleri Teşkilatı sistemi, 2,1 trilyon doları aşan milli geliri ve hızla yükselen jeostratejik konumuyla dünya güç mücadelesinde dikkat çekici bir rol üstlenmektedir.

Türk Dünyası'nın işbirliğinde kalıcı ve yapısal bir ilerleme kaydedebilmek için günümüz gerçekleriyle örtüşen bir ortaklık süreci meydana getirilmesi önem taşımaktadır. Türkmenistan'ın gazı, Azerbaycan ve Kazakistan'ın petrolü, Özbekistan'ın pamuğu, Türkiye'nin görelî teknolojisi ve kurumsalcılığı, Kırgızistan'ın geçiş avantajı gibi pek çok bileşen nasıl bir işbirliğine taşınmalıdır?

Böyle bir bütünsellik içerisinde sistem yaklaşımıyla meseleleri irdelemek son derece faydalı olacaktır. Buna göre her birinin alt sistem olarak bir araya geldiklerinde kendilerinden daha farklı bir bütün meydana getirebildiği göz ardı edilmemelidir. Böylelikle her bir parçanın ötekini zayıf ve üstün yanlarını harekete geçirecek hayatiyete sahip olduğu kabul edilmelidir. Medeniyet sahasında hepsini bekleyen bütünsel bir geçmiş ve inşa sahasında sınır tanımayan bir gelecek tasavvuru bulunmaktadır. Bu yaklaşım, günümüz gerçeklerini esas alan daha etkili bir birleştirme yöntemidir.

İşte tam bu noktada AK Parti Türk Devletleri ile İlişkiler Başkanlığı Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyonu ve güçlü liderliği sayesinde önemli bir bileşen olarak siyaset sahasında yerini almıştır. Başkanlığımız, Türk Dünyası Yüzyılı hedefimiz etrafında yenilikçi politikalar üreten ve aynı zamanda uygulanmasına odaklanan; halklarımızı birbirine daha da yakınlaştıran ve geleceğin inşasına yoğunlaşan bir yol haritasını milletimizle buluşturmaktadır. İnanıyorum ki, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde adım adım yükselen Türk asrı, her sahada kendisini gösterecektir.

Prof. Dr. Kürşad ZORLU

Genel Başkan Yardımcısı
Türk Devletleri ile İlişkiler Başkanı
Ankara Milletvekili

AK Parti Türk Devletleri ile İlişkiler Başkanlığı

23 Şubat 2025 tarihli AK Parti 8. Olağan Büyük Kongresi'nde Türk Devletleri ile İlişkiler Başkanlığı ihdas edilmiş, Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın tensipleriyle Prof. Dr. Kürşad ZORLU Türk Devletleri ile İlişkiler Başkanı olarak atanmıştır.

Başkanlığımız, alanında uzman akademisyenler ve üst düzey yöneticilerle doğrudan bağlantılı bir biçimde çalışarak, objektif verilere dayanan analizler üreterek politika önerileri ortaya koymaktadır.

İçindekiler

- 8** | **SUNUŞ**
- 11 | AK Parti Türk Devletleri ile İlişkiler Başkanlığı
- 11 | Türk Dünyası'nın Gücü ve Birliği

1. BÖLÜM GİRİŞ

- 19 | Kıtaları Aşan Ufuklar ve Sınırların Ötesinde Bir Coğrafya:
Türklerin Mekânsal İzleri
- 23 | Türk Dünyası: Tarihi Arka Plan
- 27 | Türk Dünyası ve Türk Dili

2. BÖLÜM TÜRK DEVLETLERİ TEMEL GÖSTERGELER

- 33 | Türk Devletleri Teşkilatı
- 34 | Azerbaycan
- 35 | Kazakistan
- 36 | Kırgızistan
- 37 | Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
- 38 | Macaristan
- 39 | Özbekistan
- 40 | Türkiye
- 41 | Türkmenistan

3. BÖLÜM SEKİZ DEVLET BİR MİLLET

- 44 | Türk Dünyası Durum Analizi
- 48 | Türk Dünyası Enerji Görünümü
- 48 | Petrol
- 49 | Doğal Gaz
- 49 | Türkiye'nin Enerji Ticaretindeki Stratejik Rolü
- 51 | Türk Dünyası'nın Emtia Ticaretindeki Stratejik Rolü

4. TÜRK DÜNYASI TAKVİMİ ORTAK TARİH, HAFIZA VE MİRAS

- 55 | Türk Dünyası Takvimi Ortak Tarih, Hafıza ve Miras

VİZYONUMUZ

Türk Dünyası'nı, küresel barışın, istikrarın ve ekonomik kalkınmanın merkezi hâline getirmek, ortak tarihî ve kültürel değerleri koruyarak gelecek nesillere aktarmak ve Türk devletleri arasında sürdürülebilir entegrasyonu sağlamaktır.

MİSYONUMUZ

Türk Dünyası'nın tarihî, kültürel ve stratejik bağlarını güçlendiren sürdürülebilir mekanizmaların tesis edilmesine katkı sağlamak; ekonomik kalkınmayı destekleyen projeler üretmek, ortak dil, eğitim ve kültür üzerine politika önerileri geliştirmek ve Türk Dünyası'nın uluslararası arenada ortak hareket etmesini sağlayacak bir siyaset dili ortaya koymaktır.

HEDEFİMİZ

Türk devletleri arasında çok boyutlu iş birliğini kurumsallaştırarak enerji, ticaret, ulaştırma, teknoloji ve kültür alanlarında entegrasyonu derinleştirmek ve küresel düzeyde ortak hareket kapasitesini artırmaktır.

AK PARTİ

01

■ BÖLÜM

GİRİŞ

Kıtaları Aşan Ufuklar ve Sınırların Ötesinde Bir Coğrafya: Türklerin Mekânsal İzleri

İnsan topluluklarının medeniyet serüveni, üzerinde yaşadıkları yeryüzü parçasının sunduğu imkânlar ve zorluklarla şekillenir. Coğrafya; toplumların ekonomik reflekslerinden kültürel kodlarına, yerleşim tercihlerinden devlet yönetme sanatına kadar kader tayin edici bir zemindir. Ancak dünya milletleri arasında Türkler incelendiğinde, coğrafyanın sadece «sabit bir kader» olmadığı; aksine mekânı dönüştüren bir iradeyle kıtalararası yayılış gösterebilen bir boyuta taşındığı görülür.

Türklerin tarihsel yürüyüşü, tek bir iklime veya tek bir kıtaya sığdırılmaz. Ötüken'in sert rüzgârlarından Akdeniz'in ılıman kıyılarına, Balkanların yeşil vadilerinden Kuzey Afrika'nın sıcak çöllerine ve bugün Yeni Dünya'nın metropollerine kadar uzanan bu süreç; "Güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar" uzanan evrensel bir mekân algısının tezahürüdür. Türk coğrafyası, haritalardaki fiziki sınırlardan ziyade, insanın ayak bastığı her yeri "yurt" tutma ve oraya kendi "mekânsal izini" bırakma becerisiyle anlam kazanır.

Farklı İklimlere Uyum ve Yaşam Stratejileri

Türk toplulukları, her daim yeryüzünün en zorlu ve değişken coğrafi kuşaklarında hayatta kalma ve devlet kurma becerisi göstermiştir. Sibiryâ'nın donmuş topraklarında (Yakutistan) ren geyiği yetiştiriciliğinden, Orta Asya bozkırlarında atlı-göçebe düzene; Anadolu ve Rumeli'de yerleşik tarım ve şehir kültürüne uzanan geniş bir uyum yelpazesi ortaya koymuşlardır. Böylece coğrafyayı yalnızca "kader" olarak görüp kabullenmek yerine, buldukları mekânda değişim ve dönüşüm yaratan bir medeniyet inşa etmişlerdir.

Bunu; kuzey ormanlarında avcılık yapanla Akdeniz havzasında denizcilik yapanın, bozkırda hayvancılıkla geçinenle İpek Yolu üzerinde ticaret sürdürenin aynı kökün dalları olduğunu fark ettiğimizde daha iyi anlarız. Coğrafi koşulların şekillendirdiği üretim biçimleri (tarım, hayvancılık, ticaret), Türklerin esnek teşkilatlanma yeteneğini beslemiş; bu sayede tarihin farklı dönemlerinde Asya, Avrupa ve Afrika'da üç kıtaya hükmeden cihanşümul imparatorluklar ortaya çıkmıştır.

Türklerde Göçler ve Devlet Geleneği

Türklerin tarihsel sosyopolitik yapısı, "hareket" üzerine kuruludur. Adalet ve nizamın sağlandığı yeri vatan bilme anlayışı, Türk coğrafyasını dinamik kılmıştır. Bu hareketlilik, sadece fiziksel bir yer değiştirme (göç) değil, kültürü ve medeniyeti taşıma hareketidir. Atın evcilleştirilmesiyle kıtalararası mesafeleri kısaltan Türkler, Doğu ile Batı, Kuzey ile Güney arasında bir "medeniyet köprüsü" kurmuştur.

İrmak vadilerinden (Tuna, Nil, Ceyhun, Seyhun) okyanus kıyılarına uzanan bu akışkanlık, Türk devlet geleneğinin "merkeziyetçi ama esnek" yapısını doğurmuştur. Çadırdaki başlayan bu mekânsal serüven, zamanla kubbeli yapılara, kervansaraylara ve külliyeleere dönüşerek yeryüzüne silinmez Türk mühürleri vurmuştur.

Küresel Bir Kavram Olarak "Türk Dünyası"

Tarihsel süreçte Türklerin yaşadığı alanlar "Türkistan" gibi etno-coğrafi adlarla anılsa da bugün bu tanım çok daha geniş bir perspektifi zorunlu kılmaktadır. Siyasi haritalar zamanla değişmiş, sınırlar yeniden çizilmiştir; ancak kültürel coğrafya sürekliliğini korumuştur.

Bugün Türk Coğrafyası denildiğinde sadece Orta Asya ve Anadolu değil; Balkanlar'daki ecdat yadigârı topraklardan, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki tarihsel bağlara ve hatta Avrupa içlerinde (Almanya, Fransa, Hollanda vb.) yaşayan milyonlarca Türk nüfusundan, Amerika ve Avustralya'daki güçlü diasporalara kadar "küresel bir ağ" anlaşılmalıdır. Bu bağlamda coğrafya, bitişik sınırlardan ibaret bir "kara parçası" değil, dünyanın her köşesinde atan bir "nabız"dır. Bu durum, Türk gönül coğrafyasının sınırlarla çizilemeyeceğinin en güzel göstergesidir.

Ancak günümüzde Türklerin ve Türk Devletlerinin yoğun olarak yaşadığı ana kara, jeopolitik, jeostratejik ve jeoekonomik açıdan dünyanın "Kalpgâhı" (Heartland) konumundadır. Tarihi Baharat ve İpek Yollarının modern varisi olan ve Çin'den Londra'ya uzanan ticaretin en güvenli rotası kabul edilen "Orta Koridor" üzerinde Türk Devletleri yer almaktadır. Ayrıca Hazar Havzası'ndaki hidrokarbon kaynakları, dünyanın enerji güvenliği için kilit rodedir. Türk Dünyası; Rusya, Çin, Avrupa Birliği ve Hint Okyanusu aksını birbirine bağlayan eşsiz bir kavşakta bulunmaktadır.

Sonuç olarak; Türk Dünyası, bugün yaklaşık 300 milyonluk nüfusu, 4,5 milyon km²'yi geçen ana karası ve dünyanın dört bir yanına yayılmış diasporasıyla küresel bir gerçekliktir. Haritalardaki sınırlar devletleri ayırabilir; ancak "Gönül Coğrafyası" sı-

nır tanımaz. Üsküp'ten Kaşgar'a, Kazan'dan Kerkük'e, Berlin'den New York'a uzanan bu hat, mekânsal bir bütünlükten öte, kültürel ve manevi bir birlikteliktir. Coğrafya Türkler için alanı belirlenmiş bir sınırdan ibaret değil; tarihî mirasın, stratejik aklın ve küresel vizyonun kesiştiği; kökleri derinlerde, dalları ise tüm yeryüzünü kucaklayan ulu bir çınar gibi genişleyen eşsiz bir hazinedir.

Türk Dünyası: Tarihi Arka Plan

Türk Dünyası'nın birlik fikri, tarih boyunca farklı dönemlerde güçlenmiş, çeşitli siyasi, kültürel ve toplumsal süreçlerin etkisiyle kurumsal bir nitelik kazanmıştır. Bu birlik düşüncesinin temelinde, birbirini destekleyen tarihî hafıza unsurları, geniş bir coğrafyaya yayılmış ortak kültür çevreleri ve uzun süre boyunca varlığını korumuş siyasi gelenekler yer alır. Türk topluluklarının ortak kimlik bilinci, sözlü veya yazılı kültürel öğelerle sınırlı kalmamış, devlet teşkilatlanması, askeri yapı, ticaret ağları, diplomasi pratikleri ve hukuk normları üzerinden de kalıcı biçimde pekişmiştir. Bu çerçevede Türk Dünyası'nın birlik idealini besleyen en erken kaynaklardan biri Orhun Yazıtlarıdır. Söz konusu yazıtlar, devlet yönetimi, toplum düzeni, liderlik anlayışı ve ortak kimlik vurgusuyla Türk siyasi kültürünün temel taşları arasındadır. Türk adının devlet sistemi ile bütünleştiği bu metinler, ilerleyen yüzyıllarda farklı coğrafyalarda hüküm süren Türk devletleri tarafından benimsenen bir siyasi hafıza geleneği oluşturmuştur.

Orhun Yazıtlarının ötesine uzanan tarihsel çizgide, Türk siyasi kültürünün devlet kurma iradesi ve kurumsal sürekliliği Avrasya'nın geniş bozkır ve şehir havzalarında belirgin bir hat olarak takip edilebilir. Gök Türklerin kağanlık anlayışı, töreyi merkeze alan hukuk düzeni, kurultay geleneği ve bozkır-siyaset dengesini kuran yönetim modeli; Karahanlıların İslamiyet'le birlikte teşekkül ettirdiği idari yapılanma, vakıf sistemi, şehirleşme politikaları ve eğitim kurumları; Harzemşahların ticaret yolları üzerinde kurduğu stratejik hâkimiyet, diplomatik ilişkileri ve merkezî otoriteyi güçlendiren devlet mekanizması, Türk-İslam devlet geleneğinin temel katmanlarını oluşturmuştur. Bu birikim, Selçuklular döneminde büyük bir coğrafi ölçeğe taşınmış; Nizamiye medreseleriyle kurumsallaşan eğitim sistemi, iktâ düzeniyle şekillenen askeri-idari yapı, adaleti esas alan siyaset anlayışı ve nüfuzlu diplomasi ağları sayesinde İslam dünyasında merkezî bir konum kazanılmıştır. Selçuklu sonrası dönemde Timurluların şehirçilik politikaları, bilim ve sanat hamiliği, hukuki düzenlemeleri ve büyük devlet organizasyonu, Türk devlet geleneğine hem kültürel hem de kurumsal derinlik kazandırmıştır. Aynı hat üzerinde yükselen Buhara, Hive ve Hokand hanlıkları da bölgesel idari deneyimleri, medrese ve vakıf ağları, yerel yönetim pratikleri ve siyasi meşruiyet anlayışlarıyla Türk Dünyası'nın ortak yönetim mirasına

kendi katkılarını eklemiştir. Öte yandan Safevi idaresinin oluşturduğu güçlü bürokratik çerçeve, merkezî otoriteyi pekiştiren askeri reformlar, ticaret yolları üzerindeki hâkimiyet ve kültürel yeniden inşa politikaları, Avrasya siyasetinde Türk kökenli hânedanların belirleyici rolünü farklı bir perspektifle sürdürmüştür. Bu tarihsel sürekliliğin zirve noktasında Osmanlı Devleti'nin ortaya koyduğu devlet teşkilatı, askeri sistem, mali yapı, diplomasi mekanizmaları ve hukuki düzenlemeler bulunur. Osmanlı idaresi, yaşadığı döneme yön veren büyük bir siyasi yapı olmanın ötesinde, Türk devlet geleneğinin ana kolonlarından birini teşkil etmiş; asırlar boyunca korunan siyasal istikrar ve geniş coğrafi hâkimiyet, Türk toplulukları arasındaki kültürel ve düşünsel etkileşimi daha da güçlendirmiştir.

Bütün bu devletlerin oluşturduğu ortak miras, farklı coğrafyalarda ve farklı dönemlerde ortaya çıkmış olsa da aynı siyasal kültürün, benzer kurumların ve ortak kimlik perspektifinin sürekliliğini göstermekte; Türk Dünyası'nın tarihsel bütünlüğünü ve çağdaş iş birliği vizyonunu destekleyen entelektüel zemini beslemektedir. Türk toplulukları tarih boyunca Avrasya'nın şekillenmesinde etkili aktörler arasında yer almış ve büyük ölçekli göç hareketleri, askeri yapı, devletleşme deneyimi ve ekonomik kapasite aracılığıyla bölgenin kültürel ve ticari rotalarını belirlemiştir. İpek Yolu, bu bağlamda yalnızca bir ticaret güzergâhı olarak değil, kültürler arası geçişkenliği artıran, ilim, sanat, yönetim ve yaşam tarzı unsurlarının taşındığı bir etkileşim alanı olarak Türk Dünyası'nın gelişiminde önemli rol oynamıştır. Türk devletleri, söz konusu güzergâh boyunca kurdukları şehirlerle, kervansaraylarla, ticaret merkezleriyle ve idari birimlerle küresel ticaretin ana taşıyıcılarından biri hâline gelmiştir. Bu süreç, Türk topluluklarının ekonomik ve siyasi etkinliğini artırmış ve ortak kimlik bilincinin temellerini pekiştiren yapısal bir güç oluşturmuştur.

21. yüzyılın başına gelindiğinde, Osmanlı Devleti'nin sona ermesi ve farklı coğrafyalarda yaşayan Türk topluluklarının yeni siyasi yapılar içinde yer almaya başlaması, Türk Dünyası'nın ortak hareket kabiliyetinin sınırlı kalmasına neden olmuştur. Bu dönemde Türk toplulukları, çeşitli devlet sınırları içinde farklı siyasi koşullarla karşılaşmıştır. Özellikle kültürel temaslar, siyasal baskılar ve ekonomik güçlükler sebebiyle ortak kimlik bilincini kurumsal biçimde ortaya koyma imkânı daralmıştır. Bununla birlikte tarihî hafızanın sürekliliği, dil birliği, kültürel yakınlık ve toplumsal aidiyet duygusu, Türk Dünyası'nın uzun vadede yeniden birleşebileceğine dair inancı canlı tutmuştur. Eğitim, folklor, edebiyat, akrabalık bağları ve dini gelenekler bu dönemde kültürel sürekliliğin temel taşıyıcıları arasında yer almıştır.

Sovyetler Birliği'nin dağılması, Türk Dünyası açısından tarihî bir dönüm noktası oluşturmuştur. Orta Asya ve Kafkasya'da bağımsız Türk devletlerinin ortaya çıkması hem kültürel hem siyasi düzeyde yeni bir dönem başlatmıştır. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Özbekistan'ın bağımsızlıklarına kavuşması, Türk Dünyası'nın uzun yıllar ardından yeniden kurumsal bir temas ağı oluşturmasına zemin hazırlamıştır. Türkiye, bu süreçte kardeş ülkelerle siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkilerin güçlendirilmesi konusunda öncü bir rol üstlenmiştir. Türk Konseyi'nin temelini oluşturan süreçler bu dönemde başlamış; ardından TÜRKSOY, Türk Akademisi ve Türk Devletleri Teşkilatı gibi kurumlar oluşturularak Türk Dünyası'nın iş birliği kapasitesi kurumsal çerçeveye taşınmıştır. Bu gelişmeler, bağımsız Türk devletleri arasında düzenli istişare mekanizmalarının kurulmasını, ekonomik iş birliklerinin çeşitlenmesini ve kültürel iş birliğinin kurumsal nitelik kazanmasını sağlamıştır.

21. yüzyılın başında Türkiye'de AK Parti'nin iktidara gelmesiyle birlikte Türk Dünyası ile ilişkiler yeni bir ivme kazanmıştır. Bu dönemde Türkiye, dış politika vizyonunu bölgesel entegrasyon, insani diplomasi, stratejik ortaklık ve kültürel yakınlaşma üzerine inşa etmiştir. Türk devletleriyle geliştirilen iş birlikleri, ulaştırma ağlarından enerji projelerine, ticaret hacminden savunma sanayii alanındaki ortak girişimlere kadar geniş bir yelpazede kurumsallaşmıştır. Ekonomik entegrasyon, karşılıklı yatırımlar, ticaret hacminin artırılması ve bölgesel kalkınma projeleri bu dönemde öncelikli başlıklar arasında yer almıştır. Özellikle 2010'lu yıllardan itibaren Türk Devletleri Teşkilatı'nın kurumsallaşması ve iş birliği alanlarının çeşitlenmesi, Türk Dünyası'nın uluslararası sistemde daha görünür ve etkili bir yapı hâline gelmesine katkı sağlamıştır.

Enerji, ulaştırma, eğitim, kültür, siber güvenlik, savunma sanayii, afet yönetimi ve turizm gibi alanlarda gerçekleştirilen ortak projeler, Türk Devletleri Teşkilatı çatısı altında bütüncül bir iş birliği modeli oluşturmuştur. Bu model hem bölgesel istikrarın güçlendirilmesine hem uluslararası sistemde ortak hareket kapasitesinin artırılmasına hizmet etmektedir. Ayrıca Türk devletleri arasında öğrenci hareketliliği, ortak kültür projeleri, medya iş birlikleri ve akademik çalışmalar, Türk Dünyası'nın ortak değerlerinin gelecek nesillere aktarılmasında önemli araçlar hâline gelmiştir.

AK Parti'nin Türk Dünyası vizyonu, tarihî bağları kültürel bir miras olarak korumakla sınırlı kalmayan, bu bağları stratejik bir güç kaynağına dönüştürmeyi amaçlayan bütüncül bir yaklaşım sunmaktadır. Bu yaklaşım, Türk Dünyası'nın ekonomik kapasitesinin artırılması, ticaret yollarının güvenli biçimde genişletilmesi, ulaştırma koridorlarının entegrasyonu, enerji arz güvenliğinin güçlendirilmesi ve karşılıklı yatırımların teşvik edilmesini içeren geniş bir stratejik çerçeveye sahiptir. Türkiye,

kardeş devletlerle karşılıklı güven temelinde derinleşen ilişkiler kurmuş ve bu ilişkileri uluslararası sistemde koordinasyon hâlinde yürütülen politikalarla desteklemiştir. Bu kapsamda Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Özbekistan'la yürüttüğü ilişkilerin yanı sıra akraba ve soydaş topluluklarla bağlarını güçlendirmektedir. Akraba topluluklarının kültürel kimliklerini güçlendiren projeler, eğitim programları, ekonomik destek mekanizmaları ve sosyal politika uygulamaları, Türkiye'nin bütüncül Türk Dünyası yaklaşımının önemli unsurları arasındadır. Bu politikalar, Türk kimliğinin tarih boyunca oluşmuş kültürel ve toplumsal birikimini korumayı, geniş coğrafyalara yayılmış soydaş toplulukların kendilerine özgü yapılarını yaşatmalarını ve ortak geleceğe katkıda bulunmalarını hedeflemektedir.

Türkiye'nin "Büyük ve Güçlü Türkiye" vizyonu, Türk Dünyası ile geliştirilen ilişkileri daha ileri düzeye taşımayı amaçlayan stratejik bir anlayış sunmaktadır. Bu vizyon, sadece siyasi iş birliği ya da ekonomi temelli bir yaklaşım olarak değerlendirilmekte; kültürel bütünleşme, dil birliğinin güçlendirilmesi, eğitim alanında ortak girişimler, gençlik politikaları, medya iş birlikleri ve ortak kalkınma modelleri aracılığıyla çok boyutlu bir stratejiye dönüştürülmektedir. Türk Dünyası'nın ortak geleceği, bu çerçevede refahı artırmayı, bölgesel barışı güçlendirmeyi, uluslararası sistemde etkin bir konum oluşturmayı amaçlayan güçlü bir yönelimle şekillenmektedir.

Türkiye, ekonomik, kültürel ve stratejik iş birlikleri aracılığıyla Türk devletleri ve akraba topluluklarıyla dayanışmayı artırmayı ve uzun vadeli bir ortak geleceğin inşasına katkı sunmayı sürdürmektedir. Bu yaklaşım, tarihî bağların güncel ihtiyaçlarla uyumlu biçimde değerlendirilmesini ve Türk Dünyası'nın uluslararası sistemde güçlü, istikrarlı ve etkin bir yapı hâline gelmesini hedeflemektedir. Bu çerçevede Türkiye, ortak değerleri koruyan, kalkınma süreçlerini destekleyen, siyasi ve ekonomik istikrarı önceleyen, kültürel kimliği güçlendiren ve bölgesel dayanışmayı derinleştiren bir perspektifle hareket etmektedir. Böylece Türk Dünyası'nın geleceği, ortak irade ve güçlü iş birliğinin sağladığı sağlam temeller üzerinde şekillenmektedir.

Türk Dünyası ve Türk Dili

Türk Dünyası, tarih boyunca geniş bir coğrafyaya yayılmış, ortak kültür ve dil mirasıyla birbirine bağlı büyük bir topluluktur. Türkistan'dan Anadolu'ya, Hazar'ın kıyılarından Sibiry'a'nın içlerine kadar uzanan bu geniş kültür alanı, yüzyıllar boyunca hem zenginleşmiş hem de kendi içinde güçlü bağlar kurarak günümüze ulaşmıştır.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye, günümüzde Türk Dünyasıyla ilişkilerini her alanda derinleştirmeyi temel önceliklerinden biri olarak görmektedir. Bugün Türk Devletleri Teşkilatı çatısı altında bir araya gelen ülkeler de güçlü bağları daha görünür hâle getirmekte ve iş birliğini her alanda geliştirmektedir. Bu iş birliğinin en sağlam temelini ise hiç kuşkusuz dil oluşturur.

Bugün dünyada 300 milyon insan Türkçenin farklı lehçeleriyle konuşmakta, yüz milyonlarcası da bu dili öğrenmektedir. Bu geniş coğrafyada konuşulan Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Özbek Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, Tatar Türkçesi ve daha niceleri, aynı kökten doğan bir dil ağacının dalları gibidir.

Türkçe, bizi biz yapan, birbirimizi hiç tanımasak da aynı duyguda buluşturan ortak bir yürek atışıdır. Bu büyük dil ailesi, bizi birbirimize bağlayan kültürel bir köprü, ortak bir kimliğin sesidir. Nereye gidersek gidelim, bir Türkçe kelime duyduğumuzda içimizde bir tanışıklık, bir yakınlık hissederiz. Çünkü Türkçe, sesinde kardeşliği, köklerinde tarihi taşır.

Türk dilleri, tarihsel süreç içinde farklı coğrafyalarda gelişmiş, çeşitli lehçe ve ağız özellikleri kazanmış olsa da kökleri bakımından birbirine son derece yakındır. Günümüzde modern Türk dilleri, ortak bir ses dünyası ve benzer kelime kökleri sayesinde karşılıklı anlaşılabilirliği oldukça yüksek bir aile oluşturur. Bu dil yakınlığı, Türk Dünyası'nın kültürel ve toplumsal ilişkilerinde her zaman bir kolaylık sağlamakta, kardeş toplulukların birbirini daha iyi anlamasına imkân vermektedir.

Türk Dili Ailesinin müstesna bir gücü olan Türkiye Türkçesine olan rağbet ise Türk Dünyası'nda her geçen gün artmaktadır. Günümüz dünyasında Türkiye Türkçesi ile konuşup anlaşamayacak bir yer yoktur. Türk Dünyası'nın hemen her yerinde yalnızca eğitimli kitle değil, çarşıda, pazarda, takside karşılaşılan halk, Türkiye Türkçesi

ile konuşmaktadır. Dünyanın farklı bölgelerindeki Yunus Emre Enstitülerine her yıl Türkiye Türkçesini öğrenmek için başvuranların sayısı giderek artmaktadır.

Günümüzde dil alanındaki iş birliği daha sistemli ve somut adımlarla ilerlemektedir. Özellikle ortak bir alfabe oluşturma fikri, Türk Dünyası içinde güçlü bir hedef olarak benimsenmiştir. Tarih boyunca Türkler çok çeşitli alfabeler kullanmışlardır. Geçmişten bugüne Göktürk, Uygur, Arap, Kiril ve Latin gibi farklı alfabeler kullanılmasına rağmen, artık Latin temelli ortak bir Türk alfabesi fikri giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bu konu, Türk Devletleri Teşkilatı toplantılarında sıkça gündeme gelmekte, bilim insanları, dil uzmanları ve ilgili kurumlar tarafından teknik çalışmalar yürütülmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımız da ortak alfabe konusuna her fırsatta özel önem verdiğini dile getirmekte, dilde yakınlaşmanın Türk Dünyası geleceğinin ana taşlarından biri olduğunu vurgulamaktadır. Cumhurbaşkanımızın bu konudaki hassasiyeti, ortak alfabenin yalnızca bir yazım sistemi değil, aynı zamanda kültürel birlik ve iletişim kolaylığı bakımından stratejik bir adım olduğunu göstermektedir.

Cumhurbaşkanımız, ortak alfabe çalışmalarını çok önemsemekte ve bu konuda her zaman güçlü bir destek vermektedir. Son liderler zirvesinde ise Ak Parti Türk Devletleri İle İlişkiler Başkanlığımızın koordinesiyle ilk kez Kırgız dilinden ortak alfabeyle çevrilen Cengiz Aytmatov adlı eserin örneği Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından devlet başkanlarına sunulmuş, böylece ortak alfabe konusundaki irademiz somut bir adımla ortaya konmuştur. Bu girişim, Türk Dünyası'nda düşünsel ve kültürel entegrasyonun sağlanması bakımından tarihi bir adımdır.

Ortak alfabe çalışmaları, Türk devletleri arasında bilgi paylaşımının hızlanması, eğitim materyallerinin daha kolay uyarlanması, kültürel ürünlerin geniş kitlelere ulaşması ve dijital dünyada ortak bir iletişim zemininin kurulması gibi birçok olumlu etki yaratacaktır. Ayrıca bu süreç, dilde birlik hedefine giden yolu da güçlendirmektedir. Dilde birlik, tek bir dil yaratmak değil; Türk dilleri arasında anlaşılabilirliği artırmak, ortak terimleri yaygınlaştırmak ve yazım ile telaffuzda uyumluluğu mümkün olduğunca geliştirmek anlamına gelir. Günümüzde bu amaç doğrultusunda ortak sözlükler hazırlanmakta, akademik iş birlikleri çoğalmakta, gençler arasında dil ve kültür temelli değişim programları desteklenmektedir.

Dil bilincini güçlendiren ve Türk Dil Ailesinin dünya çapındaki değerini görünür kılan önemli gelişmelerden biri de Dünya Türk Dili Ailesi Gününün ilan edilmesidir. UNESCO, 3 Kasım 2025'te aldığı kararla 15 Aralık tarihini resmî olarak Dünya Türk Dili Ailesi Günü ilan etmiştir. Bu tarih, 15 Aralık 1893'te Vilhelm Thomsen'in Orhun

Yazıtlarının çözümünü bilim dünyasına duyurmasının yıl dönümünü temsil eder. Bu karar, Türk dillerinin tarihî önemine, bilimsel değerine ve kültürler arası iletişime katkısına uluslararası bir saygınlık kazandırmış; Türk Dünyası'nda da dil bilincini ve ortak kültürel hafızayı güçlendirmiştir.

Bugün Türk Dünyası'nda atılan her adım, geçmişten gelen ortak kimliğin modern dünyada daha güçlü bir şekilde var olmasına katkı sunmaktadır. Dil alanındaki birlik arayışı, bu geniş coğrafyadaki toplumları birbirine daha da yakınlaştırmaktadır. Ayrıca kültürel alışverişi, akademik çalışmaları ve genç nesiller arasındaki iletişimi kolaylaştırmaktadır. Ortak alfabe ve dilde uyumlaşma yönünde ilerleyen her çalışma, Türk Dünyası'nın geleceğini daha bütünleşmiş, daha güçlü ve daha görünür kılacak uzun vadeli yatırımlar niteliğindedir. Bu nedenle Türk Dünyası, sadece tarihsel bir kavram değil, aynı zamanda dilini, kültürünü ve kimliğini birlikte yaşatma kararlılığı taşıyan büyük bir ailedir. Bu büyük ailenin ortak dili, hem köklü geçmişin hem de umut veren geleceğin en güçlü taşıyıcısı olmaya devam edecektir.

AK PARTİ

02

■ BÖLÜM

TÜRK
DEVLETLERİ
TEMEL
GÖSTERGELER

**Türk Devletleri
Teşkilatı (TDT)**

Temel Göstergeler

Türk Devletleri Teşkilatı

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), ortak tarih, dil ve kültür temelinde Türk Dünyası'nın siyasi, ekonomik ve kültürel iş birliğini güçlendirmek amacıyla kurulmuş uluslararası bir örgüttür. 2009 yılında Nahçıvan Anlaşması ile temelleri atılan teşkilat, kısa sürede kurumsallaşarak bölgesel ve küresel düzeyde etkili bir aktör haline gelmiştir. Bugün TDT, Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'dan oluşan beş kurucu üye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türkmenistan ve Macaristan'ın gözlemci üyelikleri sayesinde geniş bir coğrafyayı kapsayan iş birliği platformu niteliği taşımaktadır.

DÖNEM BAŞKANI
AZERBAYCAN CUMHURBAŞKANI
İLHAM ALİYEV

GENEL SEKRETER
KUBANYCHBEK OMURALIEV

GENEL SEKRETERLİK
İSTANBUL

YÜZÖLÇÜMÜ
4.831.553 km²

2024
TDT TOPLAM NÜFUS
176,6 Milyon

2024
TDT TOPLAM GSYH
2.155,7 Milyar \$

2024
DIŞ TİCARET HACMİ
1.238,3 Milyar \$

Temel Göstergeler

Azerbaycan

Azerbaycan, Hazar Denizi'nin batısında yer alan ve bölgesel stratejisi, tarihî derinliği ve enerji kapasitesi ile öne çıkan bir Türk devletidir. Ülke, modern enerji projeleri ile küresel piyasalarda etkin bir aktör hâline gelmiştir. Avrupa'ya doğal gaz akışını sağlayan boru hatları, Azerbaycan'ı kıtanın enerji güvenliği açısından kritik bir konuma taşımaktadır. UNESCO Dünya Mirası statüsündeki İçerişehir, Şeki Han Sarayı ve Gobustan Kaya Resimleri, devletin köklü medeniyet mirasını günümüze ulaştırmaktadır. Azerbaycan, diplomatik önceliklerini ekonomik kalkınma, güvenlik ve bölgesel istikrar ile uyumlu biçimde belirleyen güçlü bir yapıya sahiptir.

CUMHURBAŞKANI
İLHAM ALİYEV

BAŞBAKAN
ALİ ESEDOV

BAŞKENT
BAKÜ

YÜZÖLÇÜMÜ
86.600 km²

2024
NÜFUS
10,2 Milyon

2024
GSYH
74,3 Milyar \$

2024
KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYH
7 Bin 251 \$

2024
DIŞ TİCARET HACMİ
47,7 Milyar \$

Temel Göstergeler

Kazakistan

Kazakistan, Orta Asya'nın merkezinde yer alan ve geniş yüzölçümü, doğal kaynak çeşitliliği, bölgesel iş birliklerine yönelik kapasitesiyle öne çıkan bir devlettir. Petrol, doğal gaz ve uranyum rezervleri bakımından dünyanın önemli merkezlerinden biri olan Kazakistan, enerji arzının sürekliliğinde etkili bir rol üstlenmektedir. Baikonur Kozmodromu ile uzay çalışmalarında tarihsel bir ağırlık oluşturmuş ve bu niteliği devletin bilimsel vizyonunu pekiştirmiştir. Astana, modern şehir planlaması ve kamu yönetimi uygulamalarıyla ülkenin kalkınma politikalarının kurumsal bir yansımasıdır. Kazakistan, ekonomik entegrasyon ve ulaştırma ağları üzerinden Avrasya'nın merkezinde istikrar sağlayıcı bir unsur hâline gelmiştir.

CUMHURBAŞKANI
KASIM CÖMERT
TOKAYEV

BAŞBAKAN
OLJAS ABAILY
BEKTENOV

BAŞKENT
ASTANA

YÜZÖLÇÜMÜ
2.725.000 km²

2024
NÜFUS
20,2 Milyon

2024
GSYH
291,5 Milyar \$

2024
KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYH
14 Bin 149 \$

2024
DIŞ TİCARET HACMİ
141,4 Milyar \$

Temel Göstergeler

Kırgızistan

Kırgızistan, Orta Asya'nın dağlık yapısını temsil eden coğrafyası, köklü kültürel gelenekleri ve tarihi birikimiyle bölgenin özgün devletlerinden biridir. Ülkenin topraklarının büyük kısmı yüksek dağlarla kaplıdır ve bu özellik, Kırgızistan'ın doğal yapısını belirleyen temel unsurlardan biridir. Issık Göl, yıl boyunca turizm hareketliliği oluşturan önemli bir doğal merkezdir. Göçebe yaşamın kültürel izleri, at geleneği, keçe işçiliği ve "bozüy" kültürü aracılığıyla günümüzde de yaşatılmaktadır. Kırgızistan, kültürel mirasın korunmasına yönelik politikalarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu şekilde geliştiren bir devlet niteliği taşımaktadır.

CUMHURBAŞKANI
SADIR CAPAROV

**BAKANLAR KURULU
BAŞKANI**
ADIL KAŞIMALİYEV

BAŞKENT
BIŞKEK

YÜZÖLÇÜMÜ
199.951 km²

**2024
NÜFUS**
7,1 Milyon

**2024
GSYH**
17,5 Milyar \$

**2024
KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYH**
2 Bin 471 \$

**2024
DIŞ TİCARET HACMİ**
16 Milyar \$

Temel Göstergeler

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Doğu Akdeniz'in stratejik bölgesinde yer alan ve tarihsel mirası, doğal yapısı, turizm kapasitesiyle öne çıkan bir Türk devletidir. Ada, çeşitli uygarlıkların izlerini taşıyan Girne Kalesi, Salamis Antik Kenti ve Lefkoşa surları gibi önemli eserlerle zenginleşmiştir. Karpaz Yarımadası, kıyı şeridi, doğal yaşam çeşitliliği ve çevresel özellikleriyle bölgenin dikkat çeken alanlarından biridir. KKTC, kamu yönetimi, eğitim politikaları ve turizm stratejileri ile Akdeniz'de güçlü bir idari yapı kurma kararlılığını sürdürmektedir.

CUMHURBAŞKANI
TUFAN ERHÜRMAN

BAŞBAKAN
ÜNAL ÜSTEL

BAŞKENT
LEFKOŞA

YÜZÖLÇÜMÜ
3.355 km²

2024
NÜFUS
476,214 Bin

2024
GSYH
7,3 Milyar \$

2024
KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYH
17 Bin 498 \$

2024
DIŞ TİCARET HACMİ
3,03 Milyar \$

Temel Göstergeler

Macaristan

Macaristan, Orta Avrupa'nın merkezinde yer alan ve kültürel çeşitliliği, tarihî birikimi, gelişmiş kurumsal yapısı ile bölgesel iş birliklerinde etkin rol üstlenen bir devlettir. Budapeşte'nin mimari karakteri ve termal kaynakları, ülkeyi Avrupa'da öne çıkaran unsurlardandır. Franz Liszt ve Béla Bartók gibi dünya müzik tarihine yön veren sanatçılar, Macaristan'ın kültürel hafızasına güçlü bir nitelik kazandırmıştır. Pannonhalma Manastırı ve Hollókő köyü, devletin tarihî mirasını temsil eden önemli merkezlerdir. Macaristan, diplomatik temaslarını Avrupa ölçeğinde etkin biçimde sürdüren kurumsal bir yapıya sahiptir.

CUMHURBAŞKANI
TAMÁS SULYOK

BAŞBAKAN
VİKTOR ORBÁN

BAŞKENT
BUDAPEŞTE

YÜZÖLÇÜMÜ
93.026 km²

2024
NÜFUS
9,6 Milyon

2024
GSYH
223,1 Milyar \$

2024
KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYH
23 Bin 272 \$

2024
DIŞ TİCARET HACMI
319,3 Milyar \$

Temel Göstergeler

Özbekistan

Özbekistan, İpek Yolu medeniyetinin merkezi konumunda bulunmuş ve tarih boyunca önemli ilim, ticaret ve kültür merkezleri yetiştirmiş bir devlettir. Semerkant, Buhara ve Hive'nin mimari yapıları, medreseleri ve tarihî dokuları, devletin dünya kültür mirasına katkısını göstermektedir. Pamuk üretim kapasitesi tarım ekonomisinin yönlendirici unsurlarındandır. Ülke, modernleşme programlarını kamu yönetimi reformları, altyapı projeleri ve ekonomik çeşitlendirme hedefleriyle desteklemektedir. Özbekistan, bölgesel istikrarın güçlendirilmesi ve kültürel mirasın korunması yönünde kararlı bir politika izlemektedir.

CUMHURBAŞKANI
ŞEVKET MİRZİYOEYEV

BAŞBAKAN
ABDULLA ARIPOV

BAŞKENT
TAŞKENT

YÜZÖLÇÜMÜ
448.900 km²

2024
NÜFUS
36,9 Milyon

2024
GSYH
115 Milyar \$

2024
KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYH
3 Bin 113 \$

2024
DIŞ TİCARET HACMİ
87,4 Milyar \$

Temel Göstergeler

Türkiye

Türkiye, Asya ile Avrupa arasında köprü oluşturan jeopolitik konumu, tarihî birikimi, ekonomik kapasitesi ve savunma sanayindeki gelişmişliği ile bölgesel ve küresel düzeyde önemli bir aktördür. Anadolu ve Trakya toprakları çok sayıda medeniyete ev sahipliği yapmıştır. İstanbul'un tarihî yarımadası, Kapadokya, Göbekli Tepe ve Nemrut Dağı gibi alanlar, devletin kültürel çeşitliliğini somut biçimde yansıtır. Ekonomik dinamizm, gelişmiş ulaştırma altyapısı ve diplomatik girişimler Türkiye'yi uluslararası sistemde stratejik bir merkez konumuna taşımaktadır. Devlet politikaları, güvenlik, kalkınma, kültürel diplomasi ve bölgesel iş birliği alanlarında istikrarlı bir çerçeve oluşturmuştur.

CUMHURBAŞKANI
RECEP TAYYİP
ERDOĞAN

CUMHURBAŞKANI
YARDIMCISI
CEVDET YILMAZ

BAŞKENT
ANKARA

YÜZÖLÇÜMÜ
783.562 km²

2024
NÜFUS
85,7 Milyon

2024
GSYH
1.358,3 Milyar \$

2024
KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYH
15 Bin 882 \$

2024
DIŞ TİCARET HACMİ
605,8 Milyar \$

Temel Göstergeler

Türkmenistan

Türkmenistan, Orta Asya'nın doğusunda yer alan ve geniş doğal gaz rezervleri, tarım potansiyeli, tarihî miras alanları ile tanınan bir Türk devletidir. Enerji kaynaklarının büyüklüğü, ülkeyi bölgesel enerji ticaretinde etkin bir konuma getirmiştir. Pamuk üretimi, tarımsal ekonominin yönlendirici başlıklarından biridir. Merv Antik Kenti, devletin köklü medeniyet mirasını temsil eden önemli bir örnektir. Türkmenistan, ulusal kalkınma hedeflerini kamu yönetimi reformları, altyapı yatırımları ve bölgesel iş birlikleri ile destekleyen istikrarlı bir yapıya sahiptir.

CUMHURBAŞKANI
SERDAR
BERDİMUHAMMEDOV

BAKANLAR KURULU
BAŞKAN YARDIMCISI
RAŞİT MEREDOV

BAŞKENT
AŞKABAT

YÜZÖLÇÜMÜ
491.210 km²

2024
NÜFUS
6,6 Milyon

2024
GSYH
68,7 Milyar \$

2024
KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYH
10 Bin 408 \$

2024
DIŞ TİCARET HACMİ
17,9 Milyar \$

AK PARTİ

03

■ BÖLÜM

SEKİZ DEVLET
BİR MİLLET

Türk Dünyası Durum Analizi

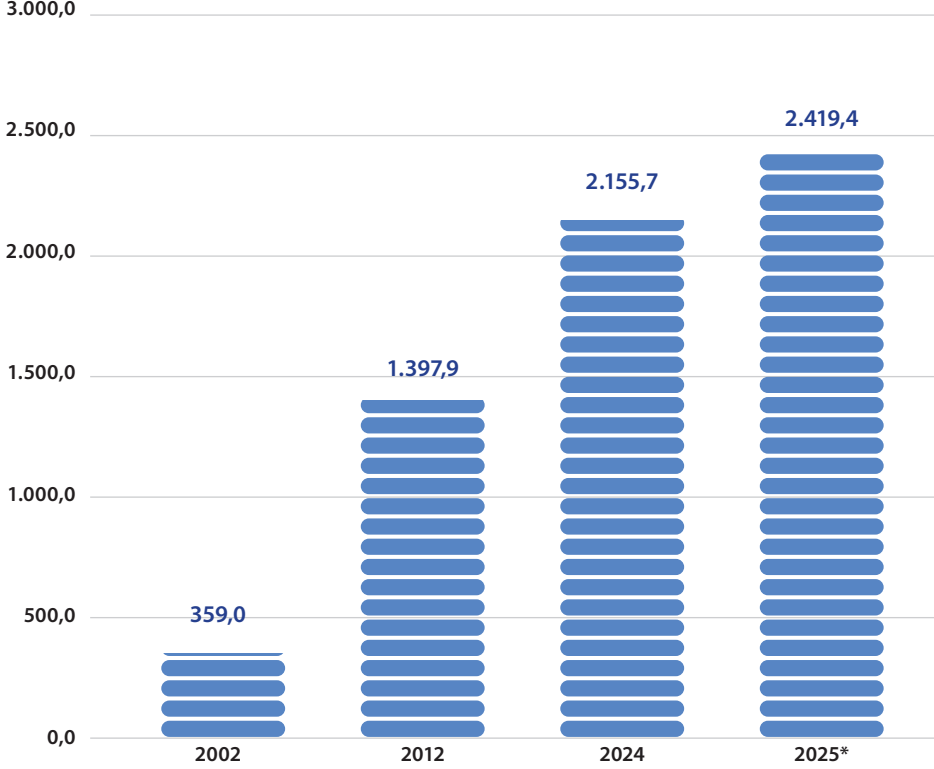
Tarih sahnesinin en önemli aktörlerinden olan Türklerin yaşadığı toprakların net bir sınırlamasını yapmak neredeyse imkânsızdır. İstatistikî verilerin anlamlı olabilmesi için siyâsî sınırların belirlenmesi gerekmektedir. TDT ülkeleri bu anlamda önemli bir çalışma kapsamını oluşturmaktadır.

Tablo 1: Türk Devletleri Seçili Göstergeler

2024	GSYH, milyar dolar	Kişi başına düşen gelir, dolar	İşsizlik, %	Nüfus, milyon kişi	İhracat, milyar dolar	İthalat, milyar dolar	2025 tahmini savunma bütçesi, milyar dolar
Türkiye	1.358,3	15.882	8,7	85,5	261,8	344	47
Azerbaycan	74,3	7.251	5,4	10,2	26,6	21,1	5
Kazakistan	291,5	14.459	4,7	20,2	81,6	59,8	2
Kırgızistan	17,5	2.471	4	7,1	3,7	12	0,2
KKTC	7,3	17.498	4,9	0,4	0,18	2,85	0
Macaristan	223,1	23.272	4,5	9,6	167,7	151,6	4,6
Özbekistan	115	3.113	5,5	36,9	31,9	55,5	2,8
Türkmenistan	68,7	10.408	6,6	6,6	13,9	4	1,1
Toplam	2.155,7			176,6	587,4	650,9	62,7

Kaynak: IMF, WTO, Global Firepower, KKTC İstatistik Kurumu

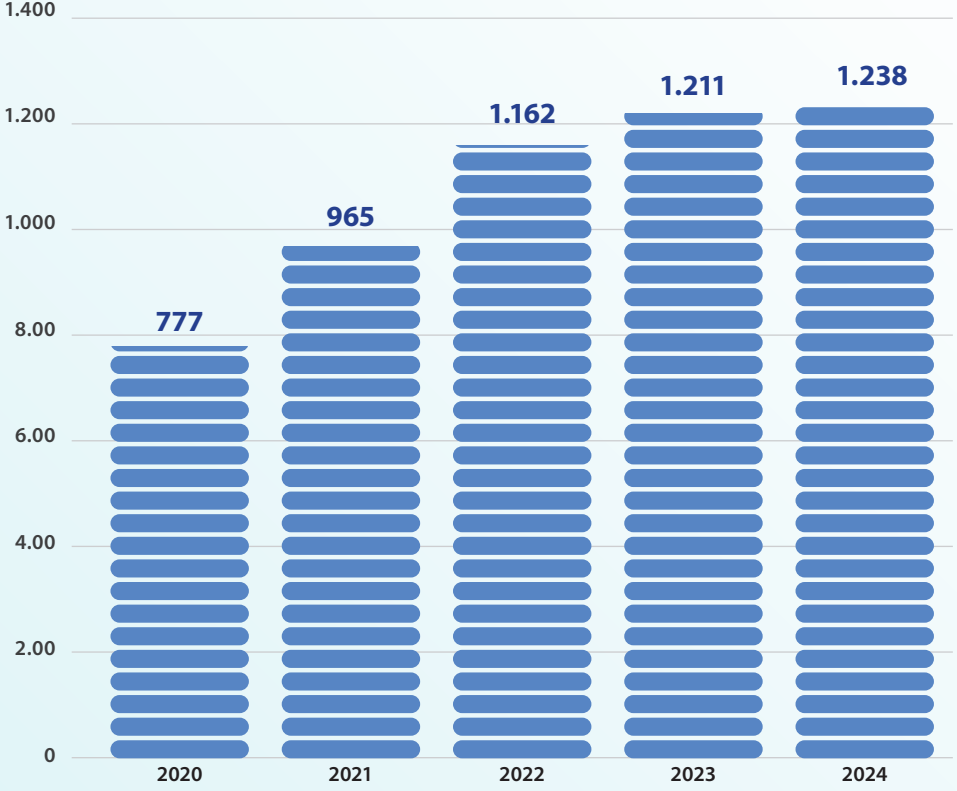
Türk Devletleri Toplam GSYH, Cari, Milyar Dolar

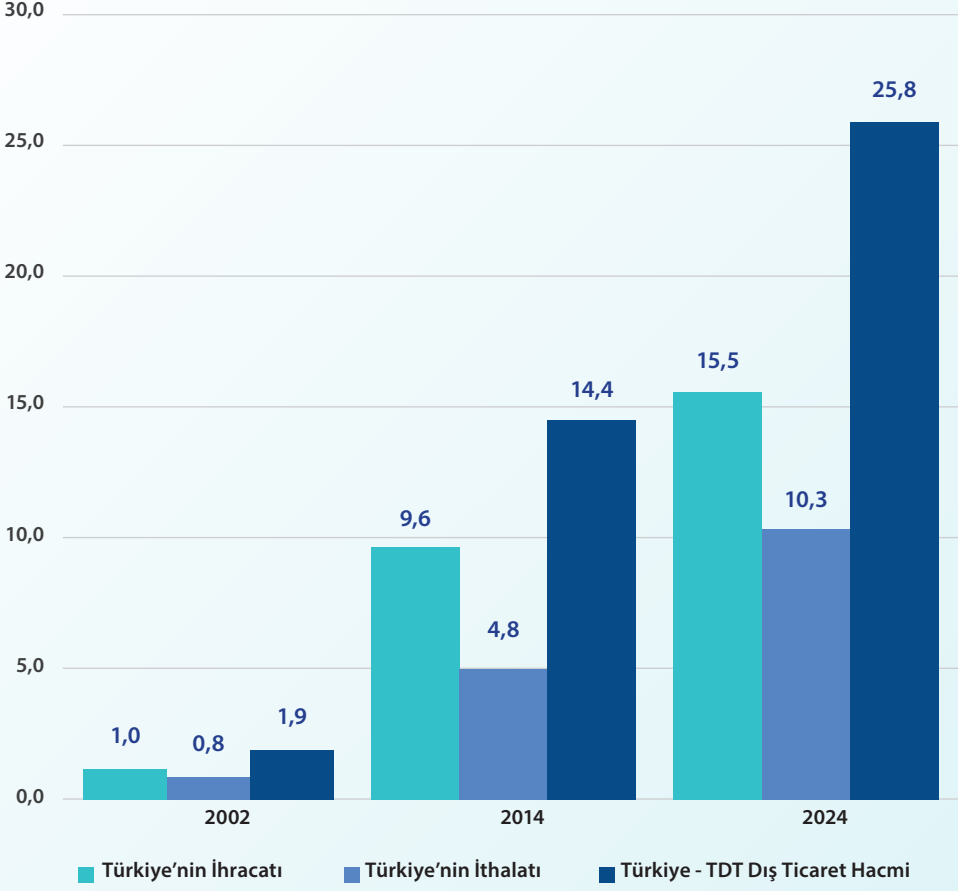
Türk devletlerinin toplam Gayrisafi Yurt İçi Hasılası 2002 yılında 359 milyar dolarken 2012 yılında **1,4 trilyon dolara**, 2024 yılında **2,2 trilyon dolara** çıkmıştır. 2025 yılında tahmin edilen **2,4 trilyon** olacaktır.

	2024 GSYH Milyar Dolar	TDT İçindeki Payı (%)
Türkiye	1.358,3	63
Azerbaycan	74,3	3,4
Kazakistan	291,5	13,5
Kırgızistan	17,5	0,8
KKTC	7,3	0,3
Macaristan	223,1	10,3
Özbekistan	115	5,3
Türkmenistan	68,7	3,2
Toplam	2.155,7	100

Türk Devletleri Toplam Dış Ticaret, Milyar Dolar

2024 yılında Türk devletlerinin toplam dış ticaret hacmi **1,2 trilyon doların** üzerine çıkmıştır.

Türkiye'nin Türk Devletleri ile Dış Ticareti, Milyar Dolar

Türk Dünyası Enerji Görünümü

Dünya ekonomisi hızla büyürken petrol ve doğal gaz tüketimi buna paralel artmakta ve rezervlere sahip olmak her geçen gün daha önemli hâle gelmektedir. Hazar havzasında yer alan enerji kaynaklarının rezerv ve üretim durumu, dünya enerji piyasasındaki jeoekonomik ve jeopolitik önemi, bölgesel ve küresel güçlerin bölgeye yönelimleri ve Türkiye'nin enerji kaynaklarının pazarlara ulaşımındaki önemi bölge ekonomisini aşarak dünya ekonomisinin konusu haline gelmiştir.

Türk devletleri arasında Kazakistan ve Azerbaycan petrol rezervleriyle, Türkmenistan ise doğal gaz rezervleriyle ön plana çıkmaktadır.

Petrol

Kazakistan 3,9 milyar ton petrol rezerviyle dünyada on ikinci sırada yer alırken, Azerbaycan 1 milyar ton petrol rezerviyle dünyada on dokuzuncu sırada yer almaktadır. Sekiz Türk devletinin toplam rezervleri, dünyanın toplam petrol rezervlerinin %2'sinden fazlasına tekabül etmektedir.

Tablo 10: Türk Devletleri Petrol Rezervleri ve Üretimi

	Ham Petrol Rezervleri, Milyon ton	Ham Petrol üretim verileri, Yıllık, Milyon ton (2023)
Türkiye	70	3,6
Azerbaycan	1.000	30,2
Kazakistan	3.900	90
Kırgızistan	5	0,3
Macaristan	4	1,08
Özbekistan	100	2
Türkmenistan	100	9,2
KKTC	0	0
Toplam Türk Devletleri	5.179	136,38
Toplam Dünya	244.400	4.514,1
Türk Devletleri Dünya Payı	%2,12	%3,02

Kaynak: Statistical Review of World Energy 2024, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Doğal Gaz

Türkmenistan, 13,6 trilyon **sm3**'lük doğal gaz rezervleriyle dünyanın en fazla doğal gaz rezervine sahip dördüncü ülkesi konumundadır. Bunun yanı sıra Azerbaycan ve Kazakistan da önemli miktarda doğal gaz rezervine sahip ülkelerdir. Türk devletlerinin toplam doğal gaz rezervleri, dünya toplamının %10,6'sına tekabül etmektedir. Yeni bulunacak doğal gaz sahalarının bu oranı yukarı çekmesi beklenmektedir.

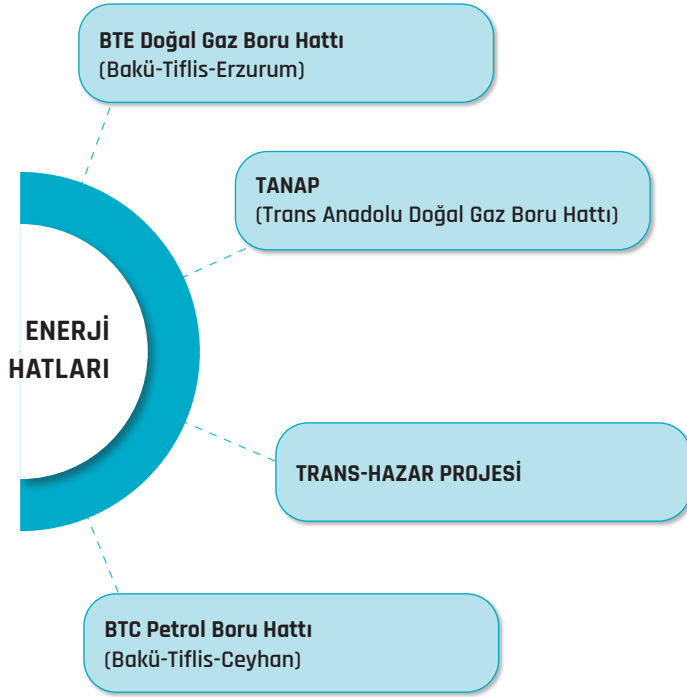
Tablo 11: Türk Devletleri Doğal Gaz Rezervleri ve Üretimi

	Doğal Gaz Rezervleri, Milyar sm3	Doğal Gaz Üretim, Yıllık, 2023, milyar sm3
Türkiye	785	0,8
Azerbaycan	2.500	35,6
Kazakistan	2.300	30,8
Kırgızistan	0,0	0,03
Macaristan	7,7	1,55
Özbekistan	800	44,2
Türkmenistan	13.600	76,3
KKTC	0	0
Toplam Türk Devletleri	19.917	189,28
Toplam Dünya	188.100	4059,2
Türk Devletleri Dünya Payı	%10,59	%4,67

Kaynak: Statistical Review of World Energy 2024, EPDK

Türkiye'nin Enerji Ticaretindeki Stratejik Rolü

Doğu ile Batı Blokları arasındaki Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından uluslararası ilişkilerde yeni bir dünya düzeni oluşmaya başlamıştır. O güne kadarki çatışmaların ana nedeni olan ideoloji, yerini ekonomik ve bölgesel yarışa bırakmıştır. En önemli üretim girdilerinin başında gelen fosil yakıtlar tüm ülkelerin ve çokuluslu şirketlerin odak noktası haline gelmiştir. Nüfusun artış hızına oranla enerji talebi çok daha yüksek düzeyde artmaktadır.

Bu doğrultuda Avrasya bölgesinde yer alan Türk devletlerinden Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan ve Kırgızistan'ın sahip olduğu enerji kaynakları hem rezerv sahibi üretici ülkeleri hem de bu ülkelerle dünya piyasaları arasında bir köprü görevi gören Türkiye ekonomisini olumlu yönde etkilemektedir.

Bakü-Tiflis-Erzurum (BTE) Doğal Gaz Boru Hattı, Azerbaycan'ın Güney Hazar Denizi kesiminde yer alan Şahdeniz sahasında üretilen doğal gazın Türkiye'ye iletilmesini sağlamaktadır. 2007 yılında ilk gaz akışı sağlanan BTE'nin, Azerbaycan ve Gürcistan'da kalan kısmı Güney Kafkasya Doğal Gaz Boru Hattı olarak adlandırılmaktadır.

TANAP (Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi), Azerbaycan'ın Hazar Denizi'ndeki karasularında bulunan 1,2 trilyon sm³'lük ispatlanmış doğal gaz rezervlerinden çıkan gazı, Türkiye piyasalarına ve Türkiye üzerinden Avrupa piyasalarına ulaştırma hattıdır. Bu hat üzerinden Azerbaycan'ın diğer gaz rezervleri de Avrupa'ya taşınacaktır.

Trans-Hazar Projesi, Türkmen doğal gazının Avrupa pazarlarına ulaştırmak için Doğu-Batı Enerji Koridoru olarak da bilinen Trans-Hazar Boru Hattı Projesi ile doğal

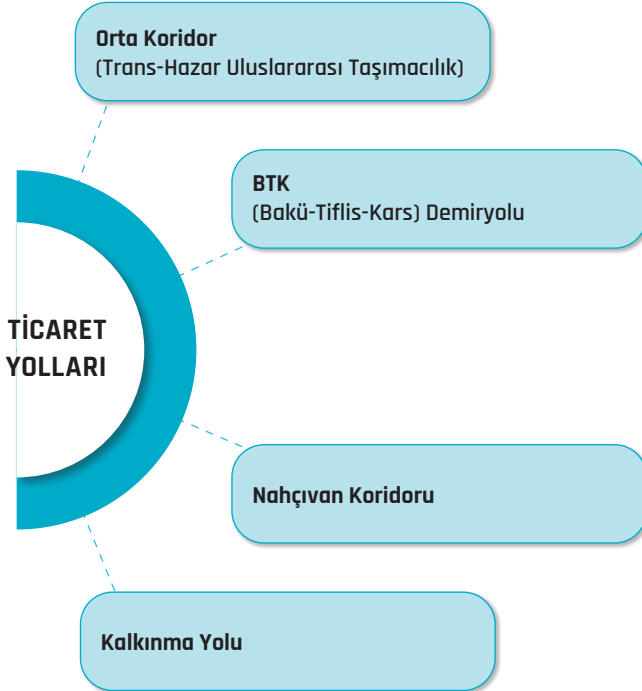
gazın Hazar'ın karşı kıyısı Azerbaycan'a; oradan da Türkiye üzerinden TANAP aracılığıyla Avrupa'ya iletilmesini sağlamaktadır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı, Hazar Denizi'nin Azerbaycan kontrolündeki bölgesinden çıkarılan petrolün Türkiye üzerinden Batı pazarına iletilmesini sağlamaktadır.

Türk Dünyası'nın Emtia Ticaretindeki Stratejik Rolü

Türkiye, küresel ticaret yollarının güvenli, kesintisiz ve etkin şekilde işletilmesi açısından, uluslararası lojistik koridorları arasında stratejik bir konumda bulunmaktadır. Özellikle Orta Koridor ve Kalkınma Yolu Koridoru projelerinde merkezi bir rol üstlenen Türkiye; Asya, Avrupa ve Orta Doğu arasındaki transit taşımacılığın ana lojistik köprüsü konumundadır.

Bu iki büyük koridor üzerinden Türkiye, doğu ile batı; kuzey ile güney eksenindeki ticaret akışının güvenli, hızlı ve maliyet etkin bir şekilde gerçekleşmesine katkı sağlamaktadır. Böylece bölgesel ekonomik entegrasyonun güçlendirilmesine ve küresel tedarik zincirlerinin çeşitlendirilmesine önemli bir zemin oluşturmaktadır.

Orta Koridor (Trans-Hazar Uluslararası Taşımacılık Koridoru), Çin'in batısından başlayarak Orta Asya ülkeleri üzerinden Hazar Denizi'ni geçen, Azerbaycan ve Gürcistan güzergâhıyla Türkiye'ye ve oradan Avrupa'ya uzanan stratejik bir ulaştırma ve lojistik güzergâhdır

Bakü-Tiflis-Kars (BTK) Demiryolu Hattı, Orta Koridor'a entegre olan BTK Demiryolu Hattı, Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye'yi doğrudan birbirine bağlayan bölgesel demiryolu hattıdır. Ermenistan'ı bypass ederek, Azerbaycan'ın başkenti Bakü Őehrinden başlayıp Gürcistan'ın başkenti Tiflis ve Ahılkelek Őehirlerinden geçerek 5 km. uzunluğunda bir tünelle Türkiye sınırlarına giren hat, Kars Őehrine kadar uzanmakta buradan ise kesintisiz bir Şekilde Batı pazarına açılmaktadır.

Nahçıvan Koridoru, İkinci Karabağ Savaşı'nın Azerbaycan tarafından kazanılmasının ardından Azerbaycan ve Ermenistan arasında imzalanan ateşkes antlaşmasının 9. maddesi gereğince Azerbaycan ile eksklav parçası olan Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasında bağlantıyı kuran koridordur. Koridor, Ermenistan topraklarında inşa edilmektedir. Koridor, Nahçıvan'ı Türkiye üzerinden diğer batı ülkelerine bağlamaktadır. Böylece, bölge ülkelerine Çin, Orta Asya, Azerbaycan-Türkiye-Avrupa transit ulaşım hattını kullanma imkânı sağlamaktadır.

Kalkınma Yolu, Hindistan, Güney Asya ve Basra Körfezi ülkelerinden gelecek yüklerin, Irak'ın güneyinde inşa edilmekte olan Faw Limanı'na, oradan da Türkiye'ye ve Avrupa'ya ulaştırılması amacıyla 2022 yılı başında proje çalışmalarına başlanmıştır. Ülkemizden geçecek Kalkınma Yolu hem demiryolu hem de karayolu olarak Basra körfezini Avrupa'ya ulaştıracaktır.

AK PARTİ

04

■ BÖLÜM

TÜRK DÜNYASI
TAKVİMİ
ORTAK TARİH,
HAFIZA VE
MİRAS

TÜRKİYE CUMHURİYETİ RESMİ VE ÖZEL GÜNLER

8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
12 Mart	İstiklâl Marşı'nın Kabulü ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü
18 Mart	Çanakkale Zaferi
21 Mart	Nevruz Bayramı
4 Nisan	Başbuğ Alparslan Türkeş'in vefat yılı dönümü
10 Nisan	Türk Polis Teşkilatı'nın Kuruluş Yılı Dönümü
14 Nisan	Şehitlerimizi Anma Haftası
23 Nisan	Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
29 Nisan	Kut'ül Amare Zaferi
1 Mayıs	Emek ve Dayanışma Günü
3 Mayıs	Türkçülük Günü
6 Mayıs	Baharın Müjdecisi Hidrellez Günü
13 Mayıs	13 Mayıs Türk Dil Bayramı (Karamanoğlu Mehmet Bey'in Fermanı)
15 Mayıs	Hava Şehitlerini Anma Günü
15 Mayıs	İlk Kurşun Hasan Tahsin'in Şehadetinin Yılı Dönümü
19 Mayıs	Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı
21-27 Mayıs	Türk Mutfağı Haftası
22 Mayıs	Kahraman Türk Kadını Nene Hatun'un Vefat Yılı Dönümü
26 Eylül	Türk Dil Bayramı
27 Mayıs	Gün Sazak'ın Şehadet Yılı Dönümü
28 Haziran	Türk Kara Kuvvetleri'nin Kuruluşu
29 Mayıs	İstanbul'un Fethi
1 Temmuz	Kabotaj ve Deniz Bayramı
2 Temmuz	Kurtuluş Savaşı Kahramanı Kara Fatma'nın Vefat Yılı Dönümü
15 Temmuz	Demokrasi ve Şehitler Günü
23 Temmuz	Hatay'ın Anavatana Katılması
4 Ağustos	Enver Paşa'nın Şehadet Yılı Dönümü

TÜRKİYE CUMHURİYETİ RESMÎ VE ÖZEL GÜNLER

16 Ağustos	Hacı Bektaş Veli Anma Etkinlikleri
26 Ağustos	Malazgirt Zaferi'nin Yıl Dönümü
30 Ağustos	Zafer Bayramı
30 Ağustos	Türk Silahlı Kuvvetleri Günü
19 Eylül	Gaziler Günü
26 Eylül	Türk Dil Bayramı
8-12 Ekim	Ahilik Haftası
13 Ekim	Ankara'nın Başkent Oluşu
29 Ekim	Cumhuriyet Bayramı
10 Kasım	Mustafa Kemal Atatürk'ün Vefat Yıl Dönümü
24 Kasım	Öğretmenler Günü
20-27 Aralık	İstiklal Şairi Mehmet Akif Ersoy'u Anma Haftası

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ RESMÎ VE ÖZEL GÜNLERİ

20 Ocak	Milli Matem Günü (1990 yılında Sovyet Ordusu tarafından şehit edilen vatandaşları anma günü)
26 Şubat	Hocalı Soykırımı
6 Mart 1955	İlk Bağımsız Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti'nin Kurucusu Mehmet Emin Resulzade'nin Vefat Yıl Dönümü
8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
21 Mart	Nevruz Bayramı
31 Mart	Azerbaycan Türklerinin Soykırımı Günü
9 Mayıs	Zafer Günü
10 Mayıs	Haydar Aliyev'in Doğum Günü
28 Mayıs	Azerbaycan Bağımsızlık Günü
15 Haziran	Azerbaycan Halkının Milli Kurtuluş Günü
26 Haziran	Silahlı Kuvvetler Günü

AZERBAIJAN CUMHURİYETİ RESMÎ VE ÖZEL GÜNLERİ

9 Temmuz	Diplomatik Hizmet Günü
15 Eylül	Bakü'nün Düşman İşgalinden Kurtuluş Yılı Dönümü
27 Eylül	Karabağ Şehitlerini Anma Günü
5 Ekim	Öğretmenler Günü
18 Ekim	Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Bağımsızlığına Yeniden Kavuşma Yılı Dönümü
8 Kasım	Karabağ Zafer Günü
9 Kasım	Devlet Bayrağı Günü
12 Kasım	Anayasa Günü
17 Kasım	Milli Uyanış Günü
31 Aralık	Dünya Azerbaycanlılarının Dayanışma Günü

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ RESMÎ VE ÖZEL GÜNLER

8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
21 Mart	Nevruz Bayramı
1 Mayıs	Halkların Birlik Günü
7 Mayıs	Vatan Savunucuları Günü
9 Mayıs	Zafer Bayramı
4 Haziran	Devlet Sembolleri Günü
31 Mayıs	Siyasî Baskı ve Kıtık Kurbanlarını Anma Günü
4 Haziran	Devlet Sembolleri Günü
2 Temmuz	Diplomatik Hizmet Günü
6 Temmuz	Başkent Astana Günü
6 Temmuz	Kurucu Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in Doğum Günü
30 Ağustos	Anayasa Günü
22 Eylül	Kazakistan Halkları Anadili Günü
5 Ekim	Öğretmenler Günü

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ RESMÎ VE ÖZEL GÜNLER

25 Ekim	Cumhuriyet Günü
16 Aralık	Bağımsızlık Günü
16 Aralık	1986 Jeltoksan Şehitlerini Anma Günü Kazakistan Bağımsızlık Günü

KIRGIZİSTAN CUMHURİYETİ RESMÎ VE ÖZEL GÜNLER

3 Mart	Devlet Bayrak Günü
5 Mart	Millî Ak Kalpak Günü
8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
21 Mart	Nevruz Bayramı
1 Mayıs	İşçi Bayramı
5 Mayıs	Anayasa Günü
9 Mayıs	Zafer Günü
4 Ağustos	Ürkün Kurbanlarını Anma Günü
31 Ağustos	Bağımsızlık Günü
5 Ekim	Dünya Öğretmenler Günü
24 Ekim	Diplomatik Hizmet Mensupları Günü
7-8 Kasım	Tarih ve Ataları Anma Günü
4 Aralık	Manas Destanı Günü

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ RESMÎ VE ÖZEL GÜNLER

8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
21 Mart	Nevruz Bayramı
23 Nisan	Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
1 Mayıs	Emek ve Dayanışma Günü

19 Mayıs	Gençlik ve Spor Bayramı
20 Temmuz	Barış ve Özgürlük Bayramı
01 Ağustos	Toplumsal Direniş Bayramı
30 Ağustos	Zafer Bayramı
29 Ekim	Cumhuriyet Bayramı
15 Kasım	KKTC'nin Kuruluşu ve Cumhuriyet Bayramı
24 Kasım	Öğretmenler Günü
21 Aralık	Kıbrıs Türklerine yönelik EOKA Terör Örgütü'nün Saldırıları "Kanlı Noel" Şehitlerini Anma Günü
21-25 Aralık	Millî Mücadele ve Şehitleri Haftası
13 Ocak	Kurucu Cumhurbaşkanını Rauf Raif Denktaş'ın Vefat Yılı Dönümü
15 Ocak	Dr. Fazıl Küçük'ün Vefat Yılı Dönümü

MACARİSTAN RESMÎ VE ÖZEL GÜNLER

8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
15 Mart	Macaristan Millî Günü (1948 Macaristan İhtilali ve Bağımsızlık Günü)
1 Mayıs	İşçi Bayramı
7 Haziran	Öğretmenler Günü
20 Ağustos	Macaristan'ın Millî Günü
23 Ekim	1956 Devrimi'nin Anısına Macaristan Millî Günü
1 Kasım	Azizler Günü

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ RESMÎ VE ÖZEL GÜNLER

14 Ocak	Vatan Savunucuları Günü
8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
21 Mart	Nevruz Bayramı
9 Mayıs	Anma ve Saygı Günü
31 Ağustos	Siyasî Baskı Kurbanlarını Anma Günü

1 Eylül	Bağımsızlık Günü
2 Eylül	Özbekistan'ın ilk Devlet Başkanı İslam Kerimov'un Vefat Yılı Dönümü
1 Ekim	Öğretmenler Günü
21 Ekim	Dil Bayramı
18 Kasım	Bayrak Günü
8 Aralık	Anayasa Günü

TÜRKMENİSTAN RESMİ VE ÖZEL GÜNLER

12 Ocak	Anma Günü (Gökdepe Şehitleri'ni Anma Günü)
18 Şubat	Türkmenistan Diplomatik Çalışanlar Günü
19 Şubat	Bayrak Günü
8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
21 Mart	Nevruz Bayramı
18 Mayıs	Türkmenistan Anayasa ve Devlet Bayrağı Günü
27 Eylül	Türkmenistan Bağımsızlık Günü
6 Ekim	Anma Günü (Aşkabat depreminde vefat edenleri anma günü)
27-28 Ekim	Bağımsızlık (Garaşsızlık) Bayramı
5 Ekim	Öğretmenler Günü
12 Aralık	Uluslararası Tarafsızlık Günü
21 Aralık	Türkmenistan'ın İlk Devlet Başkanı Büyük Saparmurat Niyazov'u Anma Günü

TÜRK DÜNYASI İLİŞKİLİ KURULUŞLARI

27 Ocak 1992	TİKA'nın Kuruluş Yılı Dönümü
16 Mart 2023	Türk Yatırım Fonu'nun Kuruluşu
Mayıs 2007	Yunus Emre Enstitüsü'nün Kuruluşu
6 Nisan 2010	Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı'nın Kuruluşu

15 Nisan 1931	Türk Tarih Kurumu'nun Kuruluşu
21 Mart 2009	TRT Avaz'ın Kuruluş Yılı Dönümü
17 Mayıs 2019	Türk Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği'nin Kuruluşu
25 Mayıs 2012	Türk Akademisi'nin Kuruluş Yılı Dönümü
11 Haziran	Türk Kızılayı'nın Kuruluş Yılı Dönümü
17 Haziran 2016	Türkiye Maarif Vakfı'nın Kuruluşu
12 Temmuz 1932	Türk Dil Kurumu'nun Kuruluşu
12 Temmuz 1993	TÜRKSÖY'un Kuruluşu
23 Ağustos 2012	Türk Kültür ve Miras Vakfının Kuruluşu
24 Eylül 1993	Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi'nin Kuruluşu
30 Eylül 1995	Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi'nin Kuruluşu
3 Ekim 2009	Türk Devletleri İş Birliği Günü
21 Kasım 2008	TURKPA'nın Kuruluşu

Türk Dünyası'nın Ortak Değerleri

3 Ocak 1501	Büyük Türk Şairi Ali Şir Nevali'nin Vefat Yılı Dönümü
16 Ocak 1980	Irak Türklerinin Kanaat Önderi Şehit Doç. Dr. Necdet Kaçak'ın Vefat Yılı Dönümü
26 Ocak 1948	Kazım Karabekir Paşa'nın Vefat Yılı Dönümü
4 Şubat 1871	Kafkas Kartalı Şeyh Şamil'in Vefat Yılı Dönümü
13 Şubat 2009	Azerbaycan'ın Büyük Şairi Bahtiyar Vahapzade'nin Vefat Yılı Dönümü
18 Şubat 1405	Timurlu Hanedanı'nın Kurucusu Emir Timur'un Vefat Yılı Dönümü
23 Şubat 1918	Kırım Halk Cumhuriyeti'nin İlk Başbakanı Numan Çelebi Cihan'ın Vefat Yılı Dönümü
2 Mart 1949	Kafkas İslam Ordusu Komutanı Nuri Paşa Killigil'in Vefat Yılı Dönümü
11 Mart 1935	Türk Dünyası Düşünürü Yusuf Akçura'nın Vefat Yılı Dönümü
19 Mart 1938	Kazak Şairi "Uzaktaki Kardeşimiz" Mağcan Cumabay'ın Vefat Yılı Dönümü

Türk Dünyası'nın Ortak Değerleri

21 Mart 1973	Aşık Veysel Şatıroğlu'nun Vefat Yılı Dönümü
15 Nisan 1913	Tatar Şairi Abdullah Tukay'ın Vefat Yılı Dönümü
29 Nisan 1951	Doğu Türkistan Kahramanı Osman Batur'un Şehit Edilişinin Yılı Dönümü
5 Mayıs 1900	Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa'nın Vefat Yılı Dönümü
3-9 Mayıs	Türk Dilinin Ustası, Halk Şairi Yunus Emre'yi Anma Haftası
18 Mayıs	Türk Yazı Günü
31 Mayıs 1920	Azerbaycanlı Aydın ve Devlet Adamı Nesib Bey Yusufbeyli'nin Vefat Yılı Dönümü
16 Haziran 2011	Kırgız Yazar Tölögön Kasımbekov'un Vefat Yılı Dönümü
10 Haziran 2008	Türk Dünyası'nın Büyük Yazarı Cengiz Aytmatov'un Vefat Yılı Dönümü
27 Haziran 1961	Kazak Yazar Muhtar Avezov'un Vefat Yılı Dönümü
6 Temmuz 1904	Kazak Şairi Abay Kunanbay'ın Vefat Yılı Dönümü
24 Temmuz 1995	Batı Trakya Türklüğünün Önderi Dr. Sadık Ahmet'in Vefat Yılı Dönümü
16 Ağustos	Hacı Bektaş-ı Veli Anma Haftası
22 Ağustos	Ebulfez Elçibey'in Vefat Yılı Dönümü
31 Ağustos 1975	Türk Kadın Hareketi'nin Öncülerinden Şefika Gaspıralı'nın Vefat Yılı Dönümü
18 Eylül 1988	Türk Şairi Şehriyar'ın Vefat Yılı Dönümü
22 Eylül 2011	Kırım Tatar Yazarı Cengiz Dağcı'nın Vefat Yılı Dönümü
22 Eylül 1937	Alaş Orda Hükümeti'nin Başkanı Alihan Bökeyhan'ın Vefat Yılı Dönümü
24 Eylül	İsmail Gaspıralı'nın Vefat Yılı Dönümü
28 Eylül 2023	Azerbaycanlı Gazeteci ve Siyasetçi Ganire Paşayeva'nın Vefat Yılı Dönümü
2 Ekim 1897	Azerbaycan Şairi Hurşid Banu Natavan'ın Vefat Yılı Dönümü
4 Ekim 1938	Özbek Türk Şairi Abdurrauf Fitrat'ın Vefat Yılı Dönümü
4 Ekim 1938	Özbek Şair Abdülhamit Süleyman Çolpan'ın Vefat Yılı Dönümü

Türk Dünyası'nın Ortak Değerleri

4 Ekim 1938	Özbek Yazar Abdullah Kadiri'nin Vefat Yılı Dönümü
5 Ekim	Kazak Aydını, Şair, Yazar Mirjakıp Duvlatalı'nın Vefat Yılı Dönümü
13 Ekim 1937	Çırpınırdı Kara Deniz'in Şairi Ahmet Cevat'ın Vefat Yılı Dönümü
25 Ekim 1924	Türk Düşünürü Ziya Gökalp'ın Vefat Yılı Dönümü
6 Kasım 1938	Kırgız Yazı Dilinin Kurucusu Kasım Tınıstanov'un Vefat Yılı Dönümü
4 Aralık	Manas Destanı Anma Günü
8 Aralık 1937	Kazak Yazar, Şair, Fikir Adamı ve Kazak Dil Biliminin Kurucusu Ahmet Baytursunoğlu'nun Vefat Yılı Dönümü
11 Aralık 1975	Türk Fikir Adamı Hüseyin Nihal Atsız'ın Vefat Yılı Dönümü
15 Aralık	Dünya Türk Dili Ailesi Günü
17 Aralık 1995	Doğu Türkistan'ın Önderi İsa Yusuf Alptekin'in Vefat Yılı Dönümü

Türk Dünyası'nın Kanayan Yaraları

21 Aralık 1963	Kıbrıs Türkleri'ne yönelik EOKA Terör Örgütü'nün Saldırıları "Kanlı Noel" şehitlerini anma günü
5 Şubat 1997	Uygur Gulca Katliamı
26 Şubat 1992	Hocalı Soykırımı
5 Nisan 1990	Uygur Barın Katliamı
18 Mayıs 1944	Kırım Tatar Sürgünü
21 Mayıs 1864	Çerkes Sürgünü ve Soykırımı
31 Mayıs	Bosna Prijedor Katliamı
5 Temmuz	Urumçi Katliamı
11 Temmuz	Srebrenitsa Katliamı
14 Temmuz	Kerkük Katliamı
2 Kasım 1943	Karaçay Sürgünü
14 Kasım 1944	Ahıska Sürgünü
4 Ağustos	Kırgız Ürkün Olayı

akparti.org.tr/turk-devletleri-ile-iliskiler

x.com/turkdevyuzyli

instagram.com/turkdevyuzyli_

+90 312 204 50 00